

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۲/۲۷

سید عظیم حسینی

تجارت از دیدگاه ادیان، بخصوص از نظر دین اسلام – قسمت اول

طوریکه معلوم است تجارت یکی از قدیمیترین فعالیتهای اقتصادی انسان ها بوده و در دوران تمام ادیان وجود داشته است. تجارت از دیدگاه ادیان با وجود تفاوت ها در طرز دید، یکی از لازمه های حیات بشر محسوب میگردد. رهبران کلیسا با پیروی از افکار ارسطو که وظیفه و در آمد بازرگانان را غیرطبیعی میدانست، در طول قرون وسطی، تجارت را مورد بی مهری قرار می دادند. [۱] بعد از قرن ۹ میلادی به مکتبی به نام اسکولاستیک (مدرسیون) برمی خوریم. به نظر می رسد تلاش متفکران مدرسیون آن بود که پیوندی را بین آموزه های اقتصادی مسیحیت و حکمای یونان باستان برقرار کنند. نکته حائز اهمیت این است که به رغم مذموم بودن فعالیت های بازرگانی و تجارت در حوزه اندیشه ها، در عمل و به دلیل نیاز جوامع حجم مبادلات تجاری افزایش می یابد، هم به لحاظ کمیت و هم به لحاظ پوشش. پول هم وسیله تسهیل کننده مبادله قرار می گیرد. حرفه تجارت در این دوره نقش فعال تری می گیرد. اروپا در دوران مطرح شدن اسکولاستیک، مواجه با مازاد تجاری و گسترش مبادلات و ارزش افزوده تجاری بود. وقتی که بحث ارزش مطرح می شود بحث قیمت را همراه خویش دارد. مبانی چنین قیمت گذاری چیست؟ نوع قضاوت هایی که متفکرین ابتدایی مدرسیون در فاصله قرن های اول تا دوازدهم میلادی می کنند بسیار کلی و شبیه افلاطون است. هنوز نگاه به فعالیت های تجاری مثبت نیست و فعالیت کشاورزی مولد و مثبت تلقی می شود هنوز در حوزه قیمت گذاری بحث های عدالت در قیمت ها یا کنترل بر قیمت ها توسط دولت ها مطرح است

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولی

و هم عقیده با نظر ارسطو پول عقیم است و ربا ممنوع. اما از قرن ۱۳ میلادی ما شاهد یک فرآیند اصلاح طلبی در درون مدرسیون هستیم یعنی اندیشمندانی در درون مکتب مدرسیون شروع به اظهار نظر کردند که در بعضی موارد اصلاحاتی اساسی را مطرح می کنند. از جمله توماس اکینو (۱۲۲۵ تا ۱۲۷۴ م) و آنتونی فلورانس (۱۳۸۹ تا ۱۴۸۹).

[۲] سن توماس آکویناس بزرگترین فیلسوف قرون وسطی و تالیف دهنده فلسفه ارسطو با اصول مسیحیت، عقیده داشت، هرگاه سود بازرگان بیش از مخارج مصرفی او باشد، مشروع نیست و اگر تحصیل سود، فقط به منظور افزایش سود باشد، رباخواری محسوب میشود. وی ثروت و تمول را تحقیر کرد. تحت تأثیر چنین افکاری، اندیشه سنتی کلیسا "عدالت تعویضی" را این گونه تعریف میکرد که هیچ یک از طرفین مبادله در یک داد و ستد، نباید سود یا زیان ببرد، سود یک طرف، به معنای زیان طرف دیگر است. مبادله وقتی عادلانه و درست است که ارزش مساوی برقرار باشد. [۳] توماس اکینو میگوید آنچه بازرگانان انجام می دهند کاری است که نیاز ضروری اجتماعی را برآورده می کند و بالا بردن قیمت برای فروش کالا طبیعی است زیرا خدمت ارائه شده همراه با هزینه است ولی اگر سود اضافه کسب شود که بابت آن زحمتی کشیده نشده باشد مردود است. قیمت کالا باید بر اساس نیازها، کار و هزینه تمام شده باشد، در واقع به نوعی اکینو معتقد است که طرف عرضه مهم است اما نمی گوید چگونه باید نیازهای جدید را ارزیابی کرد همانند ارسطو می گوید ربا مردود است. [۴] تا قرن ۱۴ میلادی نه شرعاً و نه قانوناً ربا در اروپا ممنوع نمی شود. البته ضعیف شدن قدرت کلیساها یکی از عواملی است که موجب تغییرات اندیشه های اقتصادی متفکرین اروپایی شد. [۵] اسلام بر خلاف مسیحیت، از همان آغاز با تجارت سر آشتی داشت. حضرت محمد ص، پیامبر بزرگ اسلام در میان قوم تاجر پیشه به دنیا آمد. مکه آب و آبادانی نداشت و زندگی خویشاوندان پیامبر ص بیشتر از راه تجارت می گذشت. هاشم جد بزرگ پیامبر بزرگ اسلام، به یاری برادران خود، توانسته بود معاهداتی با پادشاهان ایران، روم، حیره و حبشه ببندد که تجار قریش، آزادانه بتوانند کالاهای خود را در سرزمین آنان به فروش رسانند. عباس عموی رسول خدا از بازرگانان بزرگ قریش

بود. [۶] اسلام به عنوان آیینی کامل و جامع، برای همه جنبه‌های مادی و معنوی زندگی بشر از جمله اقتصاد، دستورها و آداب ویژه‌ای دارد که بی شک، با عمل کردن به این اصول و آداب، می‌توان به اقتصاد سالم اسلامی دست یافت. دین مقدس اسلام، به صورت مستقیم و غیرمستقیم با اقتصاد پیوند دارد. در پیوند مستقیم اسلام با اقتصاد، سلسله مقررات اقتصادی درباره مالکیت، تجارت و مجازات‌های مالی وجود دارد که به طور مستقیم و آشکار به موضوع پرداخته است.

(ادامه دارد)